ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі ўніверсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 23 (752) ● Пятніца, 27 чэрвеня 1969 г. ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXII

Набліжаецца знамянальная падзея ў жыцці беларускага і ўсяго савецкага народа — 25-годдзе з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Святочныя ўрачыстасці, прысвечаныя гэтай даце, пройдуць ва ўсіх гарадах і пасёлках рэспублікі. На прадпрыемствах, у вышэйшых навучальных установах, у клубах і палацах культуры адбудуцца сустрэчы з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны, тэматычныя вечары, канферэнцыі, кінафестывалі.

Сённяшні нумар газеты мы прысвячаем жывым і загінуўшым героям, удзельнікам вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

ПОДЗВІГУ — ЧВЭРЦЬ ВЕКУ

Дваццаць пяць гадоў назад на палях Беларусі разгарнулася адна з буйнейшых аперацый Вялікай Айчыннай вайны і ўсёй другой сусветнай вайны — Беларуская стратэгічная наступальная аперацыя, якая насіла ў плануючых дакументах ваеннага часу ўмоўную назву «Баграціён». Па глыбіні і ёмістасці стратэгічнай задумы, па маштабу, дакладнасці падрыхтоўкі, майстэрству і тэмпах выканання баявых задач, па ваенна-палітычнай значнасці вынікаў у справе набліжэння пераможнага заканчэння Вялікай Айчыннай вайны яна з'яўляецца адной з найбольш павучальных.

Да ўдзелу ў гэтай вялізнай і арыгінальнай па задуме аперацыі былі прыцягнуты войскі чатырох франтоў — 1-га Прыбалтыйскага, 1-га, 2-га і 3-га Беларускіх, авіяцыя Далёкага дзеяння, Дняпроўская ваенная флатылія, войскі супрацьпаветранай абароны краіны і шматлікая армія беларускіх партызан. Аперацыя разгарнулася на тысячакіламетровым фронце ад Заходняй Дзвіны да Прыпяці і на глыбіню ў шэсцьсот кіламетраў ад Дняпра да Віслы і Нарэва. З абодвух бакоў у бітву, якая прадаўжалася больш двух месяцаў, была ўцягнута вялікая колькасць войск і разнастайнай тэхнікі. У жорсткіх баях за вызваленне беларускай зямлі загінулі смерцю храбрых многія савецкія воіны і партызаны, памяць аб якіх назаўсёды захаваецца ў сэрцы народа.

Беларуская аперацыя закончылася выдатнай перамогай Савецкай Арміі, якая мела вялікае значэнне. У ходзе бітваў аказалася разгромленай буйнейшая стратэгічная групіроўка ворага — «Цэнтр». Са 110 дывізій і брыгад праціўніка, якія прымалі ўдзел у гэтых баях, амаль 70 злучэнняў былі разгромлены, у тым ліку каля 20 знішчаны поўнасцю. Страты ворага склалі больш чвэрці ўсіх яго сіл, што знаходзіліся на Усходнім фронце да пачатку летне-асенняй кампаніі 1944 года; гэта было катастрафічнае паражэнне гітлераўскага вермахта.

Бітва ў Беларусі з'явілася прыкметным укладам у скарбніцу савецкага ваеннага майстэрства, яскравым сведчаннем высокіх маральных якасцей савецкіх воінаў, вынікам вялікай арганізатарскай дзейнасці Камуністычнай партыі, якая ўзначаліла барацьбу нашага народа з фашызмам.

Знамянальнай датай у развіцці беларускай аперацыі з'явілася 3 ліпеня 1944 года. У гэты дзень войскі 3-га і 1-га Беларускага франтоў вызвалілі ад ворага сталіцу БССР — Мінск, а на ўсход ад яе аказалася акружанай буйная варожая групіроўка агульнай колькасцю больш 100.000 салдат і афіцэраў. Да 11 ліпеня гэта групіроўка праціўніка была поўнасцю ліквідавана. У сярэдзіне ліпеня нашы войскі ўшчыльную падышлі да дзяржаўнай граніцы з Польшчай.

Вялікай перамогай Савецкай Арміі было вызваленне 3-ім Беларускім фронтам сталіцы Літвы — Вільнюса.

У перыяд з 17 па 20 ліпеня войскі 1-га Беларускага фронту на шырокім участку — ад вярхоўя ракі Нарэв да горада Хелм — перасяклі дзяржаўную граніцу з Польшчай. 20 ліпеня на тэрыторыю Польшчы ўступілі таксама і войскі 2-га і 3-га Беларускіх франтоў. Адначасова ў паўднёва-ўсходнія раёны Польшчы ўступілі войскі 1-га Украінскага фронту. Так быў пакладзены пачатак вызваленню братняга польскага народа Узброенымі Сіламі Савецкага Саюза. Уступіла на сваю родную зямлю і

(Заканчэнне на 2-й стар.).

НАСТАЎ, НАРЭШЦЕ, ДЗЕНЬ, КАЛІ ЎСЯ БЕЛАРУСЬ БЫЛА АЧЫШЧАНА АД ВОРАГАЎ. АД ПОЎНАГА ФІЗІЧНАГА ЗНІШЧЭННЯ БЕЛАРУСКІ НАРОД БЫЎ ВЫРАТАВАНЫ ГЕРАІЧНАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІЯЙ, ГЕРАІЧНЫМІ ПАРТЫЗАНСКІМІ ЗЛУЧЭННЯМІ. ТАК БЕЛАРУСКІ НАРОД МУЖНАСЦЮ І ГЕРАІЗМАМ У БАРАЦЬБЕ З НЯМЕЦКІМІ ЗАХОПНІКАМІ ПА ПРАВУ ЗАВАЯВАЎ СЛАВУ ЛЕГЕНДАРНАГА НАРОДА.

Г. К. ЖУКАЎ,
Маршал Савецкага Саюза.

★★★★★★★★★★

СЛАВА ЛЕГЕНДАРНАГА НАРОДА

МУЖНЫ беларускі народ тры гады вёў жорсткую барацьбу з захопнікамі... Арганізатарам і натхніцелем барацьбы гераічнага беларускага народа была Камуністычная партыя Беларусі, якая налічвала ў сваіх радах перад вайной 75 тысяч чалавек. Большасць камуністаў з першых дзён вайны пайшла ў Чырвоную Армію, значная частка — у падполле і партызаны. У выніку вялікай палітычнай і арганізатарскай работы Кампартыі Беларусі на акупіраванай тэрыторыі ўзнікла шырокая сетка падпольных партыйных арганізацый. Тут дзейнічала 9 падпольных абкомаў, 174 райкомы і гаркомы партыі і каля 1300 пярвічных падпольных арганізацый. У саставе партызанскіх атрадаў і падпольных груп змагалася з ворагам больш як 98 тысяч камсамольцаў і камуністаў. Армія партызан, якая дзейнічала ў Беларусі, складала 374 тысячы чалавек.

Усяго за адну ноч на 20.6.44 г. было перабіта 40.775 рэек. На асноўнай артэрыі Брэст — Баранавічы — Мінск — Орша было перабіта ў адну ноч 11.240 рэек, на лініі Брэст — Лунінец — Старушкі — 3.095 рэек, на лініі Вілька—Дзвінск беларускія партызаны разам з літоўскімі і латвійскімі перабілі 2.375 рэек...

Партызанскія атрады і злучэнні няспынна нападалі на адступаючыя часці праціўніка, знішчалі і захоплівалі ў палон гітлераўскіх салдат і афіцэраў.

П. ПАНАМАРЭНКА,
былы начальнік Цэнтральнага штаба партызанскага руху пры Стаўцы Вярхоўнага Галоўнакамандавання.

★ ★

Плошча Перамогі сталіцы Беларусі.

Фота Д. ПРЭСА.

У лістападзе мінулага года Свіслацкі райком партыі Гродзенскай вобласці ўрачыста адзначыў 25-годдзе з дня выхаду ў свет першага нумара партызанскай газеты «Свислочская правда», якая выдавалася ў 1943—1944 гг. пры брыгадзе імя Чапаева. Першым рэдактарам гэтага органа быў Іосіф Васільевіч Зазека—цяпер дацэнт універсітэта, член Саюза пісьменнікаў БССР. Сёння ён дзеліцца сваімі ўспамінамі.

СЛОВА—ЗБРОЯ

Мы, удзельнікі партызанскага руху ў гады Вялікай Айчыннай вайны абавязаны расказаць маладому пакаленню аб вялікім подзвігу нашага народа, які адстаяў свабоду і незалежнасць Савецкай дзяржавы ў гадзіну цяжкіх выпрабаванняў. Свяшчэнная наша нянавісць да ворага была народжана непагаснай сілай любві да Радзімы. У велічнай барацьбе народа з захопнікамі мацнейшай зброяй было бальшавіцкае слова.

У МІХАЙЛАЎСКАЙ ПУШЧЫ

...Партызанская брыгада імя Чапаева летам 1943 года зрабіла свой рэйд з-пад Мінска на захад — да Брэста. Партызаны павінны былі садзейнічаць арганізаванаму супраціўленню нашага народа, паралізаваць асноўныя камунікацыі ворага.

Днём і ноччу ішлі лясамі і балотамі, дзе падчас ніколі не ступала нага чалавека. Цэнтральны штаб партызанскага руху ўважліва сачыў за рэйдам брыгады. Ва ўмоўленых месцах партызаны атрымлівалі зброю, боепрыпасы, медыкаменты, якія скідаліся з самалётаў. У жніўні разам з іншым грузам была скінута паходная партатыўная друкарня канструкцыі Фёдара Пільцыенкі з запасам шрыфту, фарбы і паперы. Увесь груз больш трох пудоў.

У кастрычніку партызаны дабраліся да Міхайлаўскай пушчы — апошняга пункту на карце. Стары лес стаяў ва ўсёй сваёй прыгажосці. Непраходнай сцяной выступалі елкі, абросшыя сухім мохам. Тут і абасналася рэдакцыя газеты «Свислочская правда» — орган Свіслацкага падпольнага райкома партыі.

Вузкая пакручастая сцежка паміж старымі елкамі і соснамі вяла ў рэдакцыю. Нават уважлівае вока не магло б заўважыць зямлянку, замаскіраваную развесістымі дрэвамі. Некалькі ступенек уніз — і вы у зямлянцы. У столі — вялікія аконныя рамы. Пасярэдзіне — стол, на ім устаноўлен паходны друкарскі станок. На другім стале — дзве наборныя касы. Друкарня поўнасцю адпавядала ўмовам падполля — праз 8—10 хвілін яе можна было сабраць і вынесці. Маёмасць друкарні была выключна каштоўнай. Таму за кожным работнікам замацоўвалася пэўная частка яе, за якую ён адказваў, як за баявую зброю...

ПЕРШЫ НУМАР ГАЗЕТЫ

Ён выйшаў пад раніцу 29 кастрычніка 1943 года тыражом 500 экземпляраў. Праз пасыльных газета пайшла ў атрады і ўзводы, аддзяленні і групы. Цяжка перадаць тое пачуццё, з якім сустрэлі газету партызаны. Яны штодзённа, штохвілінна хацелі ведаць аб становішчы на франтах, аб баявых справах брыгады. Лістоўкі, якія дастаўляліся з-за лініі фронту, не заўсёды маглі адклікацца на падзеі, што адбываліся ў тыле ворага. І свая партызанская газета была вялікай падзеяй. Рэдакцыйны калектыў добра разумеў гэта і прыкладаў усе намаганні, каб зрабіць газету баявым органам.

У выпуску газеты, як правіла, заўсёды прымаў удзел сакратар райкома А. Шламанаў. У зборы патрэбнага матэрыялу аказваў дапамогу сакратар падпольнага абкома камсамола Т. Стрыжак. Праз падпольшчыкаў-камуністаў і камсамольцаў наша газета дасягала Свіслачы, Гайнукі, Заблудава, Саколкі, Аўгустова.

На першай паласе газ
ты быў змешчаны партр
Леніна, выразаны па дрэ
партызанам-мастаком. П
радавы артыкул называў
«Фашызм напярэдадні кр
ху». У ім паведамлялас
што Чырвоная армія ў х
дзе жорсткіх баёў адкінул
захопнікаў на 600—700 к
ламетраў на захад. Пер
лічваліся гарады, вызвал
ныя ад акупантаў. Газет
звярталася да партызан
заклікам узмацніць удар
па ворагу. Публікавалас
аператыўная зводка Саўі
формбюро і інфармацы
«На вызваленай зямлі».

На другой паласе па
шапкай «Партызаны дзе
нічаюць» расказвалася а
падрыўніках з атрада Бур
ка, аб засадзе партызан н
шашы Ружаны — Пруж
ны.

Кожны акт партызан
скай барацьбы выклікаў
чытачоў захапленне. Пера
імі выраслі вобразы пр
стых мужных людзей. Па
ля выхаду першага нумар
газеты ў нашу зямлянк
часта пачалі заходзіць пар
тызаны — непасрэдны
ўдзельнікі баёў. Яны пры
носілі свае заметкі, пав
дамленні, расказы.

І. ЗАЗЕКА,
былы рэдактар газеты «Свислочская правда».

ПОДЗВІГУ—ЧВЭРЦЬ ВЕКУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

1-я армія Войска Польскага, якая змагалася разам з савецкімі вайскамі.

У канцы жніўня Беларуская аперацыя завяршылася. У выніку поўнага разгрому групы гітлераўскіх армій «Цэнтр» была поўнасцю вызвалена Беларусь, большая частка Літвы, частка Латвіі і значная частка польскіх зямель на ўсход ад Віслы. Паспяховае наступленне савецкіх войск у Беларусі вымушала фашысцкае камандаванне перакідваць на палі разгорнутых баёў буйныя сілы з іншых участкаў — да 30 дывізій з Прыбалтыкі, Заходняй Украіны і паўднёвага крыла фронту. Акрамя таго, у састаў групы армій «Цэнтр» прыбыло 17 дывізій з ліку зноў сфарміраваных у тыле. Праціўнік быў вымушаны таксама перакінуць на цэнтральны ўчастак Усходняга фронту 18 дывізій і 4 брыгады з Германіі, яе васалы сталі рыі, Нарвегіі. Усё гэта садзейнічала англа-амерыканскім вайскам у разгортванні баявых дзеянняў у Заходняй Еўропе.

У выніку нашай бліскучай перамогі на палях Беларусі адбылося яшчэ большае паглыбленне крызісу фашысцкай кааліцыі. Працягваючы знаходзіцца ў калясніцы фашысцкай Германіі, яе васалы сталі адкрыта выказваць свае сумненні ў здольнасці гітлераўскай арміі вытрымаць новыя ўдары Савецкіх Узброеных Сіл.

Велічныя поспехі, дасягнутыя савецкімі воінамі пры здзяйсненні аперацыі «Баграціён», з'явіліся вынікам добра пастаўленай партыйна-палітычнай работы ў войсках. Салдаты, сержанты, афіцэры і генералы выконвалі задачы наступлення з пачуццём найвялікшай адказнасці перад Радзімай. Высокія патрыятычныя пачуцці воінаў яскрава выяўляліся ў іх імкненні ісці ў бой камуністамі. Толькі ў чэрвені на чатырох франтах, якія непасрэдна вырашалі задачы Беларускай аперацыі, у рады ленінскай партыі было прынята каля сарака тысяч байцоў. Наступальны парыў войск быў нястрымным, гераізм воінаў — масавым.

Знішчальны ўдар па ворагу ў Беларусі з'явіўся трыумфальнай перамогай Савецкіх Узброеных Сіл, усяго нашага народа, які пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі ўпэўнена ішоў да канчатковага разгрому фашызму, да завяршаючых перамог Айчыннай вайны.

А. ВАСІЛЕЎСКІ,
Маршал Савецкага Саюза
(«Правда», 23 чэрвеня 1969 г.)

Каля гэтага стэнда ў біялагічным корпусе нярэдка можна бачыць студэнтаў і школьнікаў, экскурсантаў і гасцей біяфака.

Фотаздымкі і матэрыялы, змешчаныя пад загалоўкам «О тех, кто выстоял», расказваюць аб выкладчыках і супрацоўніках біяфака, якія ў гады Вялікай Айчыннай вайны праявілі вялікую мужнасць і гераічна змагаліся з ворагам на франтах, у партызанскіх атрадах, у падполлі.

★★★★★★★★★

СЛАВА ЛЕГЕНДАРНАГА НАРОДА

У СОРАК першым з болем у сэрцы я пакідаў Мінск, які стаў асабліва дарагім мне за час вучобы ва універсітэце і аспірантуры. Гітлераўская авіяцыя знішчыла ўсё, што было нам дорага, што было створана намі ў цяжкай працы. Праз тры гады я ўбачыў Мінск яшчэ больш разбураным, але настрой ужо быў другі...

Ніколі не забуду, з якой радасцю сустракалі Савецкую Армію мінчане. Яшчэ грымелі гарматы, стракаталі кулямёты, а ва ўсіх канцах горада праходзілі нікім не скліканыя мітынгі. Насельніцтва аказвала вялікую дапамогу ў тушэнні пажараў, навядзенні парадку. Мужчыны атакоўвалі нашы машыны з просьбай зараз жа залічыць іх байцамі. Вялікай была ў людзей нянавісць да ворага.

І. ЛУШЧЫЦКІ,
член-карэспандэнт АН БССР, прафесар БДУ, ветэран Вялікай Айчыннай вайны.

У ТЫЯ гады мы не задумваліся над тым, цікавае ці не даручанае заданне, небяспечнае яно ці не, ці ёсць у ім што-небудзь гераічнае. Мы рабілі ўсё гэта таму, што ў гэтым было наша жыццё.

Н. ПОЛЯК,
дацэнт кафедры аналітычнай хіміі, былая партызанка брыгады «За Савецкую Беларусь».

З ПАЧУЦЦЁМ АДКАЗНАСЦІ

ВЯЛІКАЯ Айчынная вайна была самай цяжкай і кровапралітнай у гісторыі нашай Радзімы. Толькі ў БССР гітлераўцы разграбілі і знішчылі вялізную колькасць грамадскага багацця, спусташылі многія гарады і пасёлкі, спалілі 1.200 тысяч збудаванняў у сёлах, разбурылі звыш сямі тысяч школ, забілі звыш 2 мільёнаў мірных жыхароў і ваеннапалонных.

У той грозны для Радзімы і народа час я разам з мільёнамі маладых людзей добраахвотна пайшла служыць у Савецкую Армію. Наш 356-ы асобны зенітна-артылерыйскі дывізіён удзельнічаў у вызваленні Беларусі ад ворага.

У саставе войск 1-га Беларускага фронту камандзірам зенітнага гарматнага разліку мне давялося прайсці з баямі па тэрыторыі рэспублікі ад Гомеля да Гродна, ахоўваючы масты, чыгуначныя станцыі, войскі і іншыя аб'екты ад паветраных драпежнікаў.

У 1944 годзе разгарнуліся ўпартыя наступальныя баі на жлобінска-бабруйскім і іншых напрамках. Для нас, зенітчыкаў, баі ішлі пастаянна і ноччу, таму што вораг прымяняў каварную тактыку, каб выматаць сілы зенітных сродкаў, спрабуючы знішчыць з вышыні чыгуначныя камунікацыі і іншыя важныя аб'екты. Спалі мала. Але бадзёрасць падтрымлівала думка, што вораг адступае і нясе вялікія страты, што вызвалены родныя гарады і сёлы.

Пасля кожнага бою воіны з натхненнем абмяркоўвалі вынікі стрэльб, не скардзіліся на стому і недасыпанне, з яшчэ большай напружанасцю рыхтаваліся да новых паядынкаў.

Мне асабліва запамятаў
ся бой, калі мы абараня
вялікі мост праз раку Пры
пяць ля горада Мозыр
Тут наш разлік збіў сама
лёт Фокке-Вульф-190. Воі
ны разліку, якія вылучыл
ся ў баі, былі ўзнагароджа
ны, сярод іх камандзір ра
ліку, малодшыя сяржант
наводчык Е. Іванова і зара
джаючы Н. Кошкін.

Новыя баі клікалі нап
рад. Нас вяла пуцяводна
зорка—справядлівая ба
рацьба, набліжэнне перамо
гі над фашысцкімі захопн
камі.

Кожны крок па белару
скай зямлі, кожны камен
тут быў дарагім для ўсі
нашых воінаў-беларусаў
небеларусаў. Мы разуме
сваю асабістую адказнас
за лёс сацыялістычнай Аі
чыны.

Т. ШАРКО,
выкладчык навуковага камунізма, былы камандзір гарматнага разліку.

На здымку: Т. Шарко ў гад вайны.

САЛДАТЫ МІРНАГА ФРОНТУ

Кожную раніцу разам з тысячамі юнакоў і дзяўчат ва універсітэт спяшаюцца пажылыя людзі—мужчыны і жанчыны. Гэта выкладчыкі, прафесары, дацэнты, загадчыкі кабінетаў і лабараторый, інжынеры. У многіх на грудзях ордэнскія стужкі баявых узнагарод. Бывае так, што студэнты і не ведаюць, якія вялікія подзвігі здзейснілі ў час вайны не па гадах пасівеўшыя іх выкладчыкі. І толькі ў святочныя дні можна бачыць на грудзях многіх баявыя ордэны. І гэта не дзіўна: гераізм і сціпласць ідуць побач.

Ва універсітэце працуе звыш 300 удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны. Героі Савецкага Саюза А. А. Філімонаў, Д. П. Жмуроўскі, М. Я. Зайцаў, А. В. Кірсанаў, кавалеры многіх ардэноў А. І. Кажушкоў, В. А. Захарава, Т. І. Прытыцкая, В. К. Станкевіч, У. Д. Мухаеў, І. П. Зяцькоў і многія іншыя ветэраны вайны сталі салдатамі мірнага фронту і цяпер аддаюць усе свае сілы выхаванню дастойнай змены.

У ліку выкладчыкаў звыш 80 удзельнікаў партызанскага руху на Беларусі. Гэта І. Я. Навуменка, Н. І. Крукоўскі, У. С. Багданаў, А. С. Кляўчэня, У. М. Сікорскі, Д. С. Умрэйка, В. У. Шаціла, С. Я. Янчанка, І. А. Матусевіч, П. Р. Лазавая, Т. Л. Мартынюк, М. Т. Рамаюўскі і многія іншыя.

Мужнасць і гераізм праявілі ў гады Айчыннай вайны былыя падпольшчыкі Г. В. Гладкі, Г. З. Бягун, Б. П. Баркоўскі, Л. Л. Кароткая, А. П. Скуман, М. І. Брыш, І. Р. Некрашэвіч — наогул, калі прадоўжыць гэты спіс, то прыдзецца пералічваць амаль кожнага другога выкладчыка універсітэта. Многія навуковыя супрацоўнікі і студэнты БДУ загінулі ў барацьбе з ворагамі, памерлі ад ран пасля вайны. Іх памяць ушаноўваецца ва універсітэце.

Сёння былыя франтавікі, партызаны і падпольшчыкі пачэсна працягваюць працоўную вахту. Побач з баявымі ардэнамі на іх грудзях з'яўляюцца новыя ўзнагароды.

Віншуючы з 25-годдзем вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, мы жадаем сваім выкладчыкам — удзельнікам Айчыннай вайны—франтавой бадзёрасці, здароўя, наступальнага настрою і вялікіх поспехаў у рабоце на мірным стваральным фронце.

НА ПОДСТУПАХ ДА БАБРУЙСКА

Мне асабліва запамяталіся баі ў час акружэння гітлераўцаў у Бабруйску. 27 чэрвеня наш корпус абышоў горад з поўначы і адрэзаў бабруйскай групіроўцы праціўніка ўсе шляхі адыходу на захад і паўночны захад. Гэтая аперацыя суправаджалася кровапралітнымі баямі і масавым гераізмам нашых салдат і афіцэраў.

Ужо з самага рання нашы войскі, хоць і марудна, але ўпарта рухаліся да горада з боку чыгункі. Да поўдня, наблізіўшыся ўшчыльную, вымушаны былі затрымацца: пушкі не дасягалі цэлі. Быў дадзен загад перамясціць іх на вуліцу горада прыкладна на паўкіламетра ўперад.

Машынам з пушкамі патрэбна было прайсці зусім адкрытую мясцовасць. Акрамя шафёраў, на іх засталося па два чалавекі, каб на новым месцы хутка падрыхтаваць гарматы да бою. Кожнаму артылерыйскаму разліку было загадана перамяшчацца пеша, выкарыстоўваючы ўкрыцці.

Памятаю, як мы прабіраліся праз чыгуначныя насыпы і ўжо падышлі да дамоў, калі пачалі рухацца нашы машыны, спачатку адна, затым другая. Першая ўдачна мінула небяспечнае месца і развярнулася к бою, калі пайшла другая машына. На дарогу ўвесь час падалі нямецкія снарады. І адзін з іх трапіў у машыну. Нам было відаць, як там узняўся клубок дыму. Нехта з камандзіраў сказаў мне: «бяжы», і я пабегла проста па вуліцы да машыны, да людзей. Тады мне здавалася, што наперадзе толькі немцы. Аказалася, што каля разбітай машыны ўжо пабывалі нашы разведчыкі. Яны падабралі раненых і ўклалі іх у больш бяспечным месцы. Я заўсёды буду з удзячнасцю ўспамінаць мужнасць гэтых людзей.

Параненымі былі трое і ўсе вельмі цяжка. Вадзіцеля машыны амаль усяго зрашаціла, з ног да галавы. Мне адной было б цяжка перавязаць і эвакуіраваць раненых. Разведчыкі аказаліся добрымі памочнікамі. Адзін з іх—на жаль, не памятаю яго прозвішча — не толькі дапамагаў разразаць боты, некладваць павязкі, але і падбадзёрваў раненых.

Да вечара гэтага дня нас змяніла другая часць, якая ўдзельнічала ў далейшым акружэнні фашыстаў, а мы рушылі да Асіповіч па дарозе Бабруйск—Мінск. У раёне вёскі Сычкоўка зноў завязаўся жорсткі бой, які працягваўся больш сутак. Пачаўся ён раптоўна. Мы ніяк не чакалі, што ў гэтым раёне, здавалася б, непраходных балот з'явіцца вораг. Гэта былі часці фашысцкіх войск, якія любой цаной хацелі вырвацца з Бабруйскага катла. Яны прабіраліся праз балоты і шукалі выйсця на аўтастраду. Траціць ім было нечага і заставалася або загінуць, або адваяваць дарогу. Нашым салдатам і афіцэрам давялося некалькі разоў уступаць у рукапашны бой. Але дарогу мы адстаялі. Немцы былі разбіты. На гэты раз раненых было асабліва многа, а медсанбат аказаўся адрэзаным ад асноўных часцей. Прышлося раненых везці ў Асіповічы, якія, як нам перадалі, былі ўжо вызвалены.

Такім жа быў наш рух на захад аж да самага Мінска. Вельмі часта нечакана і ў самых непрадбачаных месцах разгараліся баі з выходзячымі з акружэння фашыстамі.

3 ліпеня 1944 года мы ўжо былі ў сталіцы Беларусі Мінску. Я бачыла тады яго ўпершыню. Гэта быў поўнасцю разбураны горад.

Непазнавальна змяніўся Мінск за 25 мірных год.

В. САРОКІНА,
дацэнт юрыдычнага факультэта.

АД РЭДАКЦЫІ: А вось як пісала пра камсамолку Валю Сарокіну чырвонаармейская газета «Вперед на врага» 8 ліпеня 1944 года ў заметцы «Заслужаная ўдзячнасць»:

«—Гэта наша любіміца, — заяўляюць заўсёды байцы і афіцэры, калі пачынаецца размова аб гвардыі старшыне медыцынскай службы Валі Сарокінай. І гэта заслужаная любоў. Ласка да раненых, клопаты пра іх —вось што асабліва радніць воінаў і медыцынскую работніцу Валю Сарокіну.

У адным з баёў фрыцы падпалілі санітарную машыну, дзе знаходзіліся два цяжка раненыя байцы. Праз вогненае полымя прабілася Валя ў машыну і выратавала жыццё воінаў. Камандаванне па заслугах ацаніла справы камсамолкі Сарокінай —ўзнагародзіла яе ордэнам Чырвонай Зоркі.

Гвардыі капітан
Ф. КАЛЕСНІКАЎ».

НА ЗДЫМКУ: дацэнт В. В. Сарокіна на мірным рубяжы — прымае экзамен у будучых юрыстаў.

ПОЧЫРК ЧАРНІГАЎЦАЎ

Вялікі ўклад у разгром нямецка-фашысцкіх захопнікаў на тэрыторыі Беларусі ўнесла стралковая Чарнігаўская дывізія, якой я камандаваў. Створаная ў жніўн 1939 года, яна з першых дзён Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічала ў баявых аперацыях. Воіны дывізіі праявілі мужнасць і масавы гераізм у раёнах Анапы, Навара сійска, у асаджанай Адэсе, Севастопалі, на Керчанскім паўвостраве, на Доне, у бітве пад Сталінградам. Пасля заканчэння Сталінградскай бітвы дывізія была накіравана на Заходні фронт, ужо ў дарозе мы даведаліся, што за гераізм і мужнасць яна пераіменавана ў гвардзейскую. Давялося нам змагацца на арлоўскім напрамку, у Курскай бітве, на Украіне, вось тут дывізіі і была прысвоена назва Чарнігаўскай. І каб завяршыць гэтую кароткую характарыстыку, хачу дапоўніць, што за баявыя заслугі 12 тысяч салдат і афіцэраў дывізіі был ўзнагароджаны ардэнамі і медалямі, 50 з іх было прысвоена званне Герояў Савецкага Саюза. 21 раз наша дывізія была адзначана падзякамі Вярхоўнага Галоўнага камандуючага. Дэлегацыя найбольш вызначыўшыхся воінаў нашай дывізіі з дывізійным гвардзейскім сцягам у саставе зводнага палка 2-га Беларускага фронту ўдзельнічала ў парадзе перамогі ў Маскве 24 чэрвеня 1945 года.

Ніколі не забудуцца баі ў Беларусі. У канцы верасн 1943 года пасля жорсткіх баёў за вызваленне Чарнігава мы паспяхова фарсіравалі Днепр і авалодалі плацдармам на беларускай зямлі каля населенага пункта Жылічы Гомельскай вобласці. У ходзе далейшых баёў восенню і зімой 1943—1944 гадоў дывізія прымала актыўны ўдзел у вызваленні Брагіна, Хойнік, Калінкавіч. За ўзорнае выкананне баявога задання камандавання па фарсіраванню ракі Днепр і праяўленыя пры гэтым мужнасць і гераізм больш тысячы воінаў нашай дывізіі былі адзначаны ўрадавымі ўзнагародамі, а 47 чалаве атрымалі высокае званне Герояў Савецкага Саюза. Нам выпаў гонар удзельнічаць у вызваленні Брэстчыны і ў тым ліку горада Брэста. За гэтыя баі, за праяўлены подзвігі дывізія была ўзнагароджана ордэнам Чырвонага Сцяга, а корпус, у склад якога яна ўваходзіла, стаў называцца Брэсцкім.

На Брэстчыне мы пакінулі многа добрых салдат, сержантаў і афіцэраў, ветэранаў вайны, якія ў цяжкіх паходах прайшлі ад Сталінграда да Брэста. Тут мы пахавалі Герояў Савецкага Саюза старшага сержанта В. Аляксандрава, маёра В. А. Малясава, капітана А. І. Тарнопальскага, кавалераў ордэнаў Чырвонага Сцяга капітана П. Г. Пасмігнага, старшых лейтэнантаў Г. Е. Сухарукава і В. Д. Ткачэнку, маёра І. С. Усцінава. За Бугам ля лёскі Дабрынька пахаваны лейтэнант П. Б. Лакціонаў, якому за здзяйсненне подзвіга ў завяршаючым баі па вызваленню Брэста пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Пасля Брэста наша дывізія змагалася пад Варшава і закончыла свой шлях удзелам у заключнай Берлінскай аперацыі. У ходзе Вялікай Айчыннай вайны ўсе часці дывізіі ўзнагароджаны ордэнамі, ўсім палкам прысвоены ганаровыя назвы.

Я атрымліваю шмат пісем ад сваіх саслужыўцаў, грамадзян вызваленых нашай дывізіяй гарадоў і сёл. Савецкі народ ніколі не забудзе подзвігаў сваіх сыноў і дочак. Стала вядома, напрыклад, што вучні Маларыцкай школы-інтэрната на Брэстчыне выступілі з ініцыятывай аб правядзенні вялікай экспедыцыі па баявому шляху нашай дывізіі, пачынаючы з Арлоўшчыны, п Украіне і да Брэста. У экспедыцыі прымуць удзе групы школьнікаў Арлоўшчыны, Чарнігаўшчыны, Гомельшчыны і Брэстчыны. Мяркуецца ўключыць у я прадстаўнікоў школ Польшчы і ГДР, каб прадоўжыць паход да горада Вісмар у ГДР, дзе наша дывізія закончыла свой пераможны шлях. Гэтая вестка нас ветэранаў вайны, вельмі ўзрадавала. Мы накіравалі ў партыйныя і савецкія органы, ва ўстановы, школы і асобным грамадзянам віншавальныя пісьмы і тэлеграмы з выпадку 25-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, пажадалі ўсім поспехаў у мірнай стваральнай працы і вучобе.

Некалькі слоў хочацца сказаць сённяшнім студэнтам універсітэта. Большасць з іх не бачыла вайны, і гэта вельмі добра. Усе мы імкнемся да міру і шчасця. Але мір патрэбна заваёўваць. Віншуючы вас з геройчным юбілеем, жадаю кожнаму вучыцца на выдатна і добра, паспяхова авалодваць сваёй спецыяльнасцю і паўсядзённа аддаваць свае сілы ў імя незалежнасці і росквіту савецкай Айчыны. Куды б вас ні накіравала пасля заканчэння універсітэта Радзіма, старайцеся быць дастойнымі вялікіх спраў сваіх дзядоў і бацькоў, старэйшых братоў і сясцёр, якія не шкадуючы жыцця змагаліся за наш сённяшні цудоўны дзень.

А. КІРСАНАЎ,
генерал-маёр у адстаўцы, Герой Савецкага Саюза.

У СТРАІ ВУЧОНЫХ

«Вучоным саветам» называюць у вёсцы Васільеўна Бярэзінскага раёна Мінскай вобласці сям'ю калгасніка Данілы Лапцёнка. Калі ў бацькоўскі дом з'язджаюцца ўсе сыны калгасніка, тут і на самай справе атрымліваецца нешта накшталт вучонага савета. Старэйшы сын—Мікалай—дацэнт Мінскага педінстытута замежных моў, кандыдат гістарычных навук. Яго жонка—Ларыса—урач, кандыдат медыцынскіх навук. Не адсталі ад старэйшага брата і Сяргей з Васілём. Абодва яны кандыдаты філасофскіх навук.

Даніла Лапцёнак амаль трыццаць гадоў быў бязменным кіраўніком сельскагаспадарчай арцелі. У гады Вялікай Айчыннай вайны ўся сям'я Лапцёнкаў—чатыры браты і тры сястры—змагаліся супраць гітлераўцаў у атрадзе народных мсціцаў.

В. ВОЛЬСКІ.

На здымках: (злева) Мінск пасля выгнання гітлераўцаў; (справа) савецкія танкі ў наступальным парыве.

Удзельнікі вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў цяпер у мірнай стваральнай працы здабываюць славу роднай рэспубліцы. Яны вырашаюць складаныя праблемы навукі, выхоўваюць моладзь дастойнымі грамадзянамі Радзімы, рыхтуюць высокакваліфікаваных спецыялістаў.

На здымку: удзельнік вызвалення Беларусі дэкан падрыхтоўчага факультэта М. К. Гарбачоў.

ЯНЫ змагаліся за Беларусь

На дарогах вайны ад Гомеля да Берліна

МОЙ РАСКАЗ — аб вернасці доўгу таварыства як адной з крыніц нашай перамогі і нашай непараможнасці, аб аднапалчанах, з якімі ўдзельнічаў у баях за Беларусь у 1941, 1943, 1944 гадах.

ГОД 1941. У адзін з першых дзён ліпеня ў баі на паўночны захад ад м. Суражы гарматны разлік малодшага сяржанта Фашчука ўступіў у адзінаборства з чатырма фашысцкімі самаходнымі гарматамі, якія прыкрывалі пераправу сваёй пяхоты на правы бераг ракі. Ездавы гарматнай запрэжкі Нікіфарэнка атрымаў загад схаваць коней у бяспечнае месца.

Уже ў першыя хвіліны няроўнага бою разлік панёс страты, быў цяжка паранены падносчык снарадаў. І вось у гэты крытычны момант на агнявой пазіцыі з'явіўся яфрэйтар Нікіфарэнка і пачаў падносіць снарады. Апонь па ворагу абрушыўся з новай сілай. На пытанне камандзіра, чаму пакінуў запрэжку, Нікіфарэнка адказаў: «Я павінен быць там, дзе паміраюць мае таварышы...» Больш ён нічога не паспеў вымавіць... Варожы снарад абарваў жыццё «бацькі» разліку, пажылога рабочага з Данбаса...

Ішлі адзін за другім цяжэйшыя месяцы 1941—1942 гадоў. Мы мужнелі і гартаваліся ў баях. Збівалі нахабны гонар з гітлераўскіх малодчынаў, б'ючы іх пад Масквой і Сталінградам. І як залог перамогі мацнела воінская таварысцкасць, братэрская выручка, прыклад якой ужо ў першых баях паказаў маладым салдатам рабочы Данбаса, камсамолец 20-х гадоў Нікіфарэнка.

ГОД 1943. Бесперапынныя лістападаўскія баі на паўднёвы ўсход ад м. Парычы ля вёскі Чырвоныя. На перадавым гарматным назіральным пункце дзяжурыць сібірак лейтэнант Бандарэнка. Ён не пайшоў у сховішча навот тады, калі вышыня падвергся бомбаваму ўдару нямецкай авіяцыі. Ведаючы звычкі фашысцкіх разведчыкаў, якія, выкарыстаўшы налёт, маглі ўварвацца ў нашы перадавыя траншэі, каб захапіць палонных, Бандарэнка працягваў весці назіранне за праціўнікам. Цаной свайго жыцця адважны афіцэр своечасова папярэдзіў нашу пяхоту. Яна ў тэрмін падрыхтавалася і з малымі стратамі выйграла бой з ворагам.

Снежань. Раён чыгуначнай станцыі Шацілкі. У адным з баёў гітлераўцы сілаю да двух пяхотных батальёнаў пры падтрымцы танкаў нечакана перайшлі ў наступленне. Выкарыстаўшы туман і наступаючы змрок, варожыя аўтаматчыкі праніклі ў тыл артылерыйскай батарэі, якая знаходзілася на пярэднім краі нашай абароны. Дзве гарматы аказаліся пад пагрозай поўнага акружэння. У гэтым становішчы афіцэр штаба палка, які знаходзіўся на назіральным пункце, прыняў рашэнне з групай разведчыкаў ісці на дапамогу гарматным разлікам. У завязаным бай быў паранены разведчык Янаў. А хутка смяротная пагроза навісла над раненым камандзірам, які аказаўся пад дулам нямецкага аўтамата. Аднак аўтаматная чарга яфрэйтара Янава асадзіла фашыста. Камсамолец з Удмурціі яфрэйтар Янаў па загаду сэрца і таварыскага доўгу не сышоў пасля ранення з поля бою і ў цяжкую хвіліну выратаваў свайго камандзіра, дапамог сябрам адбіць атаку фашыстаў, якія спрабавалі захапіць нашы дзве гарматы. За выратаванне камандзіра і доблесць, праяўленую ў баі, Янаў быў узнагароджаны Ордэнам Славы II ступені.

САКАВІК 1944 ГОДА. У наступальным баі за вёску Мольча артылерыйскім і мінамётным агнём праціўніка была перарвана сувязь нашай пяхоты з падтрымліваючымі яе батарэямі артылерыйскага палка. Якраз у гэты момант, калі пяхота павінна была авалодаць размешчаным на магільніку назіральным пунктам артылерыйскай батарэі праціўніка, ад агню якой наша пяхота несла вялікія страты, два вопытных тэлефаністы зрабілі геройскую спробу наладзіць тэлефонную лінію, але загінулі, не дасягнуўшы мэты. Тады камуніст капітан Саўкін, начальнік сувязі артпалка, вырашыў сам ісц[і] на аднаўленне лініі. Сувяз[ь] была наладжана. Пяхот[а] атрымала агнявую падтрым[ку] артылерыстаў для да[лейшага] наступлення. Ал[е] капітан Саўкін не вярнуўс[я]. Маладыя воіны-тэлефаніст[ы] аказаліся сведкамі баяво[й] доблесці свайго камандзір[а] і таварыша.

Тады на магільным нась[ы]пе гэтага храбрага афіцэр[а] а таксама старшыны Смір[]нова і іншых загінуўшых [у] гэтым бай аднапалчане зма[г]лі пакласці толькі галінк[і] беларускай елкі. Цяпер д[а] магіл герояў прыносяц[ь] кветкі жыхары вызвалена[й] Мольчы.

ЛЕТАМ 1944 ГОДА разгар[]нуліся рашаючыя бай за поў[]нае вызваленне Беларус[і].

На світанні 28 чэрвен[я] падраздзяленні мотамехан[і]заванай брыгады дасягнул[і] ракі Свіслач і ўступілі [у] бой з падыходзячымі рэ[]зервамі праціўніка, які[я] імкнуліся прарвацца д[а] Бабруйска.

Першымі ўступілі ў бой [з] танкамі праціўніка гармат[]ныя разлікі капітана Кл[]нова. Вораг, выкарыстаўш[ы] спрыяльныя ўмовы мясц[о]васці, прымяніў агнямётны[я] танкі.

За два дні бою на руб[я]жы р. Свіслач праціўнік па[]нёс вялікія страты ў танка[х] і жывой сіле, пачаў адыхо[]дзіць у напрамку Мар'іна[й] Горкі. Стала зразумелы[м], што вызваленне Мінска — справа некалькіх дзён.

У ліпені, ваюючы ўжо [ў] раёне Брэста, савецкія во[і]ны зноў і зноў паказвал[і] незлічоныя прыклады муж[]насці. Успамінаецца так[і] выпадак. Ля вёскі Пагар[]лаўцы, калі ў адной з нашых гармат выйшаў са строю разлік, камандзір узвода за[]няў месца наводчыка і адзі[н] працягваў весці агонь. Адзі[н] за другім спыняліся падбіт[]ныя палаючыя танкі. Ал[е] скончыліся снарады і гарма[]та змоўкла. Машына з бое[]прыпасамі стаяла непадалё[]ку ў ўкрыцці, аднак цяжка параненаму адважнаму ар[]тылерысту яна здавалас[я] недасягальнай.

Гітлераўцы разлічвалі[,] што гармата і савецкі афі[]цэр ужо ў іх руках. Яны навал выйшлі з танкаў і [з] цікавасцю назіралі, як з не[]чалавечымі намаганням[і] поўз да чыгуначнай [...] дзе стаяла машына, ранены савецкі воін. А ён, надпус[ціў]шы фашыстаў бліжэ[й,] падараў увесь запас сна[]радаў. Гітлераўцы дораг[а] заплацілі за жыццё геро[я]. Радзіма дастойна ацаніла по[]дзвіг воіна, пасмяротна пры[]своіўшы яму званне Геро[я] Савецкага Саюза.

Нібы крынічныя ручайкі[,] чые воды ствараюць магут[]насць вялікіх рэк, масавы гераізм савецкіх воінаў, вы[]сокае пачуццё таварыскасці[,] доўгу і адказнасці перад на[]родам зліліся ў адно і [сталі] ў магутную пераможную сі[]лу.

М. НЕЧЫПАРЭНКА,
удзельнік вызвалення Беларусі.

КАМСАМОЛЬСКІЯ СЭРЦЫ

Першы партызанскі атрад у Стаўбцоўскай зоне, у якім мне давялося ўдзельнічаць, узначаліў мясцовы селянін Андрэй Саяцевіч, які працаваў да вайны старшынёй сельскага Савета. Гэты атрад складаўся ў асноўным з камсамольцаў і моладзі Мірскага і Стаўбцоўскага раёнаў. Пазней ён называўся «1-ы Камсамольскі».

Камсамольскія падпольныя арганізацыі праводзілі вялікую палітычную работу сярод моладзі, актыўна дапамагаючы партыйным арганізацыям узмацняць партызанскі рух.

Маладыя патрыёты па прыкладу камуністаў паказвалі ў баях з захопнікамі выключную мужнасць і самаадданасць. У атрадзе была так званая група «паляўнічых», якая камплектавалася з лепшых стралкоў. Камсамольцы - паляўнічыя выходзілі на дарогі, пранікалі ў гарады, раённыя цэнтры і знішчалі фашысцкіх палачоў. Акрамя таго, былі спецыяльныя маладзёжныя групы «паляўнічых» на паравозы і аўтамашыны. Камсамолка Вера Адынец, напрыклад, узарвала чатыры, а разам са сваёй групай — 12 эшалонаў праціўніка. Пасля Вера Адынец стала камісарам партызанскага атрада імя 25-годдзя ВЛКСМ.

Камсамольская арганізацыя атрада бесперапынна папаўнялася перадавой моладдзю, якая праявіла сябе ў баях з фашыстамі. Юнакі і дзяўчаты, уступаючы ў рады ВЛКСМ, кляліся ўсюды біць нямецкіх акупантаў і з гонарам выконвалі гэту клятву.

У чэрвені 1943 года гітлераўцы аб'явілі ў Стаўбцоўскім і Мірскім раёнах мабілізацыю насельніцтва для адпраўкі на работы ў Германію. Тэрмін яўкі ў управы быў назначаны на 18 чэрвеня. За няяўку ў назначаны тэрмін фашысты пагражалі растрэлам. Камсамольцы, агітатары нашага і суседніх атрадаў выйшлі ў населеныя пункты і разгарнулі шырокую агітацыю сярод насельніцтва, расказвалі праўду аб гітлераўскай мабілізацыі. Палітычная работа была падмацавана ўдарамі па фашысцкіх гарнізонах і вярбовачных камісіях. У выніку ў Мірскім і Стаўбцоўскім раёнах у фашысцкія ўправы не з'явіўся ніводзін чалавек. Тады гітлераўцы распачалі аблавы на рынках у раённых цэнтрах. Але і яны не дапамаглі фашыстам.

Шырока распаўсюджана была ў нашым атрадзе такая форма барацьбы, як засады. Партызаны наносілі знішчальныя ўдары па жывой сіле і тэхніцы ворага. Фашысты, трапіўшы ў мяшок партызанскай засады, пакідалі на дарозе дзесяткі, а то і сотні трупаў, разбітыя аўтамашыны і іншую тэхніку.

З кожным днём партызаны атрада «Камсамолец» узмацнялі таксама баявыя дзеянні па разгрому нямецкіх апорных пунктаў — фашысцкіх гарнізонаў. З пачатку 1943 года, калі большасць дробных гарнізонаў праціўніка, размешчаных у вёсках, была разбіта, партызаны пачалі прабірацца і граміць буйныя гарнізоны ў раённых цэнтрах і пасёлках. Так, напрыклад, былі разгромлены добра ўмацаваныя фашысцкія гарнізоны ў мястэчку Дудкі, Ярэмічах і іншыя.

З ліпеня 1944 года пад націскам Чырвонай Арміі пачалося масавае бегства гітлераўскіх акупантаў па шасейнай дарозе Дзяржынск — Стоўбцы — Мір— Карэлічы ў напрамку Навагрудка. Выконваючы ўказанні камандавання, партызаны захапілі гэтую дарогу і перагарадзілі шляхі адыходу гітлераўцаў.

Партызаны і ўсё насельніцтва аказвалі ўсемагчымую дапамогу наступаючым часцям Чырвонай Арміі. На яе шляху былі хутка адноўлены масты, адрамантаваны і расчышчаны ад пакінутых фашыстамі машын і завалаў дарогі.

Задачы, пастаўленыя партыяй па знішчэнню жывой сілы і баявой тэхнікі ворага, па стварэнню на захопленай савецкай зямлі невыносных умоў для акупантаў, партызаны і працоўныя пад кіраўніцтвам камуністаў выканалі з гонарам і ўнеслі свой уклад у заваёву перамогі над каварным ворагам.

А. ЦАРУК,
кандыдат гістарычных навук, былы партызан атрада «1-ы Камсамольскі» Стаўбцоўскага міжрайцэнтра.

«ЖУРНАЛІСТ» ВЯДЗЕ ПОШУК

Вайна адгрымела 25 год назад. Але і да гэтага часу калі-нікалі са скрыгатам выварочваюць плугі разам з пластам зямлі дзіравую фашысцкую каску. Гледзячы на яе, зноў успомніць мінулае былы партызан.

У барацьбу народных мсціўцаў супраць фашысцкай навалы ўнеслі свой уклад і партызаны брыгады імя Калініна, якой прысвечаны спецыяльны нумар вучэбнай газеты «Журналіст».

Ідэя выпусціць такі нумар даўно не давала пакою студэнтам факультэта. Справа ў тым, што выкладчык факультэта, былы разведчык гэтай партызанскай брыгады Георгій Захаравіч Бягун многа і цікава расказваў студэнтам аб сваёй баявой маладосці, аб таварышах па барацьбе. Многія з нас ведалі шмат гісторый, прыгод з партызанскага жыцця, ведалі, што некаторыя ўдзельнікі тых слаўных падзей зараз жывуць і працуюць у Мінску. Пазнаёміцца бліжэй з імі асабіста, расказаць аб іх студэнтам універсітэта, даведацца яшчэ больш цікавага — вось якую мэту паставіла перад сабой рэдакцыя газеты. Дарэчы, у склад яе ўвайшлі студэнты-газетчыкі другога курса М. Толсцік, У. Сухамлінаў, Ф. Вялікаселец, А. Гамаль. В. Груздзеў, Л. Тычына, Л. Кроцікаў, А. Хазянін. Кожны з членаў рэдакцыі атрымаў канкрэтнае заданне — і пошукі пачаліся. З журналісцкай упартасцю падышлі яны да гэтай справы. Па некалькі разоў даводзілася наведвацца да былога камандзіра партызанскага атрада імя Калініна Анатоля Алейніка, да кіраўніка спецыяльнай дыверсійнай групы «Артур» Мікалая Філановіча, да камісара атрада Паўла Сачка, да сакратара партыйнай арганізацыі Арсенія Вікенцевіча Каліноўскага. Цаной двух месяцаў даліся галоўныя матэрыялы газеты. А Людзе Тычына давялося доўга папрацаваць у Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Затое матэрыялы аб партызанскай творчасці на апошняй старонцы газеты атрымаліся даволі змястоўнымі.

На аснове дакументаў, якія захаваліся ў былых удзельнікаў партызанскага руху, на аснове іх дзённікаў створана падборка «Лічбы і факты», у якой у храналагічным парадку апавядаецца аб галоўных падзеях баявога партызанскага жыцця.

Віталь Груздзеў змясціў цікавае інтэрв'ю з былым парторгам партызанскага атрада Арсеніем Вікенцевічам Каліноўскім.

Расказваецца ў газеце і аб жыцці партызанскіх дзяцей, аб іх самаадданасці ў барацьбе, гатоўнасці на подзвігі ў імя перамогі.

Вялікую знаходку для журналістаў прадстаўляюць здымкі ваенных год, змешчаныя ў газеце ўпершыню. Некаторыя з іх у час вайны былі знойдзены ў палонных гітлераўцаў і захоўваліся ў архівах.

Л. БУРАЧЭЎСКАЯ,
З. ШЭЙНА,
студэнткі другога курса факультэта журналістыкі.

СІМПОЗІУМ САЦЫЁЛАГАЎ

На гэтым тыдні ў БДУ адбыўся сімпозіум сацыёлагаў, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. У ім прынялі ўдзел, акрамя нашых даследчыкаў, прадстаўнікі акадэмій навук СССР, УССР, БССР, многіх вышэйшых навучальных і навуковых устаноў Масквы, Ленінграда, Кіева, Мінска, Вільнюса, Ерэвана, Новасібірска і раду іншых гарадоў, Камітэта савецкіх жанчын. Сімпозіум абмеркаваў пытанне — вытворчая дзейнасць жанчын і сям'я. На пленарных пасяджэннях і ў секцыях праблем сацыялогіі сям'і і эканомікі, дэмаграфічных праблем сям'і і занятасці жанчыны было заслухана і абмеркавана каля ста дакладаў і паведамленняў. На першым пленарным пасяджэнні з дакладам «У. І. Ленін аб праблеме сям'і і вытворчай дзейнасці жанчыны» выступілі загадчык праблемнай лабараторыі сацыялагічных даследаванняў БДУ, член-карэспандэнт АН БССР І. М. Лушчыцкі і кандыдат філасофскіх навук дацэнт С. Д. Лапцёнак. Аўтарамі іншых дакладаў былі філосафы, біёлагі, эканамісты, статыстыкі, географы, юрысты, гісторыкі, спецыялісты па працоўных рэсурсах.

Адказны рэдактар
М. І. ІОСЬКА.

Наступны нумар газеты «Беларускі універсітэт» выйдзе ў пачатку верасня гэтага года.

Згублены студэнцкі білет, выдадзены БДУ на імя Ліпкіна Якава Данілавіча за № 641941, лічыць несапраўдным.

АТ 06877 Адрас рэдакцыі: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, п. 106 Т-22-07-19. Друкарня выдавецтва «Звязда». Тыраж 2000 экз. Зак. 915